

ZEMARKHOS'UN SANDIĞI 2

MEHMET SOLMAZ

1. Baskı - Beyaz Balina Yayınları, İstanbul 2023
Yeni Baskı - Beyaz Balina Yayınları, İstanbul 2023

ZEMARKHOS'UN SANDIĞI - 2

MEHMET SOLMAZ

ISBN: 978-605-188-715-9

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 49238

MATBAA SERTİFİKA NO: 42010

© Bu kitabın tüm yayın hakları Beyaz Balina Yayınları'na aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay

Yazar: Mehmet Solmaz

Editör: Filiz Çiçek

Resimleyen: Filiz İrem Özbaş

Grafik tasarım ve uygulama: Kübra Yeşilyurt Çakır

Baskı: Assum Basım ve Mücellit

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi B/Blok 315

Zeytinburnu / İstanbul

Cilt: Assum Basım ve Mücellit, İstanbul

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi

Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 K: 4

Arnavutköy / İstanbul

Tel: 0212 544 41 41 Faks: 0212 544 66 70

info@beyazbalina.com.tr

ZEMARKHOS'UN SANDIĞI 2

MEHMET SOLMAZ

Resimleyen: Filiz İrem Özbaş

İçindekiler

ATA ÖĞRETMEN	7
ÜSKÜDAR GEZİSİ	51
HARİTA OYUNU	75
KÜTÜPHANE	99
KÂĞIT TOPLAYICISI	119
KAVUŞMA	137

ATA ÖĞRETMEN

Öğretmenler için derse giriş zili çalınca masanın üzerindeki kitaplarımı ve rafta duran sınıf defterini koltuğumun altına alıp ağır adımlarla koridorda ilerlemeye başladım. Çünkü benim haylaz sınıfımın derse hazırlığı uzun sürüyordu. Bu sınıfta; kalemini kaybeden, kitabını ya da defterini bıraktığı yeri unutan, arkadaşlarıyla şakalaşan, sınıf içerisinde oradan oraya koşturup duran öğrenci sayısı oldukça fazlaydı. Yoklamayı aldıktan sonra bile sıraların arasında dolaşarak dalgın öğrencileri belirleyip onları, defterlerini ve kitaplarını açmaları için uyarıyordum. Kırk dakikalık dersin on dakikası yoklama ve öğrencilerin hazırlığıyla geçiyordu. Sınıfım ikinci kattaydı. Merdivenleri yine ağır adımlarla çıkmıştım. Diğer öğretmenler de benim gibi sınıflarına yavaş yavaş ilerliyorlardı. Öğrencilerin, “Öğretmen geliyor! Öğretmen geliyor!” uyarıları, sertçe

kapatılan sınıf kapılarının çarpma sesleri, zil sesine aldır-
mayıp biraz daha oyalanan ve sınıfa öğretmenden önce
girmek için koşturan öğrencilerin ayak sesleri ve nöbetçi
öğretmenlerin son uyarıları gün içinde en çok duyduğum
sesler arasındaydı.

Birkaç öğrencinin sınıflarına hızlıca girişinin ardından
ben de koridorun sonundaki sınıfıma yaklaşmışım. Çev-
remdeki sesler gittikçe azalıyordu ve ilginç olan şu ki benim
sınıfımdan hiç ses gelmiyordu. Üstelik kapı da kapalıydı.
Geldiğimi görene kadar sınıfın kapısında bekleyen ve başı-
nı dışarıya gizlice uzatmaya çalışan öğrenciler de yoktu. Bu
işte bir tuhafılık vardı.

“Hayret!” dedim kendi kendime. “Kimse yok.” Yanlış sı-
nıfa geldiğimi düşünerek dosyamın üzerine yapıştırdığım
ders programına baktım, doğru gelmişim. Sınıfın kapısı-
nı yavaşça açtım. İçeri adımımı atar atmaz tüm öğrenciler
sessiz bir şekilde ayağa kalktılar ve hazır ola geçtiler. Şaşır-
mışım. Yürüyüp tahtanın önünde durdum. Öğrencilerimin
hepsini biraz şaşkınlıkla ve gülümsemeyle süzdükten sonra,
“Günaydın,” dedim.

Beni, “Günaydın öğretmenim,” diyerek karşıladılar ve
sessizce yerlerine oturdular. Sınıfta çıt çıkmıyordu, hayret
edilecek bir durumdu. Ben de sessizliği bozmamak için

yavaşça masama geçtim ve sınıf defterini açtım. Öğrencilerin adlarını tek tek okuyarak yoklamayı tamamladım.

Tüm öğrenciler sınıftaydı, yoklamada hiçbir eksikimiz yoktu. Ayağa kalktım ve sınıfımı bir kez daha süzdüm. Böyle durumlarda öğrencilerimin gözlerinin içine bakarak onlarla ilgilediğimi, onlara değer verdiğimi göstermeye çalışırdım çünkü ortaokuldayken Ülkü Öğretmen'imiz bunu sıklıkla yapardı. Öğrenciler ise ders aralarında benzer cümleler kurarlardı:

“Ülkü Öğretmen ders boyunca bana baktı, sürekli beni takip etti.”

“Hayır, bana baktı.”

“İkiniz de yanılıyorsunuz, beni izledi.”

Sanırım bu davranış bana da Ülkü Öğretmen'den miras kalmıştı ya da eğitim fakültesindeki derslerde öğrenmiştim. O sırada cam kenarında üçüncü sırada oturan Ayşegül elini kaldırarak söz istedi.

“Öğretmenim, anlatacak mısınız?”

“Neyi?”

“Hikâyeyi.”

“Anlamadım.”

“Hani söz vermiştiniz ya! Bu ders hikâyeye devam edecektiniz. Kargo görevlisi gelmişti, siz de şaşırıp kalmıştınız. Beyaz Nine ortadan kaybolmuştu.”

“Şimdi anlaşıldı. Sınıfın neden bu kadar sessiz olduğunu daha iyi anlıyorum. Hikâyeyi bekliyorsunuz.”

Sınıftan, “Eveeett!” diye bir ses yükseldi.

“Peki, peki, anlatacağım! Ancak bu hafta bir şartım var: Biliyorsunuz, geçen hafta paragrafta anlatım biçimleri konusunu işledik. Ders kitabımızdaki örnekleri de okuduk ve inceledik. Bu hafta, anlatım biçimleriyle ilgili çeşitli etkinlikler yapacağız. Ben, akıllı tahtada cümle ve paragraf örneklerini sırasıyla açacağım. Sizler de bu paragraflarda kullanılan anlatım biçimlerinin neler olduğunu, cümlelerin hangi anlatım biçimine ait özellikler taşıdığını, gerekçeleriyle hem söyleyecek hem de defterlerinize yazacaksınız. Eğer doğru cevaplar verirseniz ben de söz veriyorum, hikâyenin devamını anlatacağım. Bu hafta böyle bir karar aldım. Hikâyeyi anlatmaya devam edersem ders işleyemeyiz.”

Sınıftan, “Tamam öğretmenim,” diye sesler yükseldi.

Tüm öğrenciler, defterlerini bir çırpıda açtılar ve meraklı gözlerle beni takip etmeye başladılar. Öğretmenlik sadece okulda sınıfa girip, ders anlatıp çıkmakla olmuyordu. Okuldan çıktıktan sonra akşamları, hafta sonları hep ders hazırlığıyla geçiyordu. Neredeyse yirmi dört saat öğrencilerimi düşünüyordum. Türkçe dersini daha eğlenceli kılmak, onlara bu dersi sevdirmek için çabalıyordum. Bir gün önce

hazırladığım paragraf örneklerini haricî belleğe yüklemiştim. Akıllı tahtayı açtıktan sonra haricî belleği taktım ve örnekleri açmadan önce konuyu hatırlatmak amacıyla sınıfa bazı sorular yönelttim:

“Paragrafta anlatım biçimleri’ adlı konuyu kaç kişi hatırlıyor? Çeşitleri nelerdi? Anlatım biçimlerinin sınıflandırılmasının sebepleri neler olabilir? Geçen hafta konuyla ilgili neler anlatmıştım?”

Orta sıranın en arkasında oturan Yusuf birden ayağa kalktı, heyecanlanmıştı; hem parmak kaldırıyor hem elini sallıyor hem de ayakta bekliyordu. Diğer öğrencilere fırsat vermek istemiyordu.

“Öğretmenim, öğretmenim!”

“Yusuf, elini de seni de gayet iyi görüyorum. Yerine oturup cevap verebilirsin.”

Gülümseyerek sırasına oturdu, sanki yine aklına bir muziplik gelmişti.

“Öğretmenim, insanlar yaşadıklarını başkalarına anlatma ihtiyacı duyarlarmış, aynı Melis gibi.”

Tüm sınıf birden kahkaha attı. Yusuf yine arkadaşlarını güldürmeyi başarmıştı. Her ders mutlaka söz alır, bir arkadaşına takılmadan edemezdi. Kimi zaman kalp kırdığı da olurdu. Herkes sınıfın en konuşkan öğrencisinin Melis

olduğunu çok iyi biliyordu. Melis dakikada neredeyse yüz sözcük kullanabiliyordu. O kadar çok, o kadar hızlı konuşuyordu ki onlarca konuyu nasıl bulduğunu arkadaşları da çok merak ediyorlardı. Okulda olan biten her şeyden haberi vardı Melis'in. Başka sınıflarda neler yaşanmış, hangi öğrenci ne kadar başarılı, kimler ceza almış, kim o gün hangi renk kıyafet giymiş... Hepsini hatırlayabiliyordu ancak hafızasında olmayan tek şey dersleriydi. Gerçi istediği zaman derslerinde başarıyı yakalayabiliyordu.

Melis, Yusuf'un bu sözlerinin altında kalır mıydı? Hayır. Yusuf'a dönerek sinirli sinirli, "Çok biliyorsun," dedi. Sonra bana dönüp, "Ama öğretmenim, Yusuf benimle her zaman uğraşiyor, laf atmadan duramıyor," diye şikâyet etti.

"Yusuf kimle uğraşmıyor ki?" dedim.

Melis'in sözlerinin ardından sınıfta bir uğultu başladı. Öğrencilerin dikkatinin dağılmasını istemiyordum. Kaşlarımı çatarak Yusuf'a baktım, bu durumla ilk kez karşılaşmıyordum.

"Lütfen, Melis'ten özür dile ve dersimize devam edelim. Söz aldığınız zaman arkadaşlarınızı incitmeden, onları üzmeden cevap vermenizi istiyorum."

Bunun üzerine Yusuf, beni onaylamak amacıyla başını iki kez aşağı yukarı salladı ve Melis'e dönerek, "Özür dilerim Melis," dedi.

Sonunda hikâye olmasa bu söz dalaşı kısa sürede bitmez, böyle devam ederdi. Özrün ardından konuya devam ettim.

“Evet, doğru. Yusuf’un dediği gibi insanlar yaşadıkları, tanık oldukları olayları başkalarına anlatma ihtiyacı duyarlar. Peki, bir olay anlatılırken hangi anlatım biçimleri kullanılır?”

Birkaç saniyelik sessizliğin ardından farklı sıralardan beş altı öğrenci parmak kaldırdı. Bu kez sözü, sınıfın en sessiz öğrencilerinden Elif’e verdim.

“Evet, Elif, cevap verebilirsin.”

“Öyküleyici anlatım biçimi, öğretmenim.”

“Neden?”

“Çünkü öyküleyici anlatımda olay, kişi, yer ve zaman unsurları vardır. Başımızdan geçen ya da tanık olduğumuz olayları anlatırken olayın yeri, zamanı ve kişileri hakkında mutlaka bilgi veririz. Ayrıca anlattığımız olaylar, dinleyicinin ya da okurun zihninde canlanır.”

“Aferin, Elif, çok güzel bir cevap verdin! Şimdi sizden şunu istiyorum: Bana öyle bir cümle söyleyin ki içinde olay, yer, zaman ve kişi unsurları olsun. Yani, söyleyeceğiniz cümle, öyküleyici anlatım özelliği gösterecek.”

Parmaklar bir anda indi. Öğrencilere düşünmeleri için zaman verdim. Yusuf tekrar parmak kaldırdı.

“Melis iki gün önce okul bahçesinde sınıf arkadaşlarına heyecanla bir şeyler anlatıyordu.”

“Yusuuuf,” diye uzattım sözümü. Öğrenciler gülmemek için kendilerini zor tuttular.

“Aferin, Yusuf! Doğru bir örnek verdin ama biraz önce söylediklerimi hatırlıyorsun değil mi?”

“Tamam, tamam, öğretmenim. Sadece takılmak istedim, inanın başka bir amacım yok. Tekrar özür dilerim.”

“Sanırım ders bitene kadar en az on defa özür dileyeceksin. Peki, bu cümledeki unsurları da söyler misin?”

“Zaman, iki gün önce; yer, okul bahçesi; kişiler, Melis ve sınıf arkadaşları; olay ise Melis’in heyecanla bir şeyler anlatması.”

“Konuyla ilgili son bir soru daha sormak istiyorum: Öyküleyici anlatım biçimi en çok hangi metin türlerinde kullanılır?”

Elif’in ve Yusuf’un cevaplarının ardından havaya kalkan parmak sayısı arttı. Bu kez sözü Mert’e verdim. Mert, adı gibi mert bir çocuktü. Haksızlığa gelemeyen ve her zaman doğruyu söyleyen bir öğrenciydi. Bazen bu doğrular, diğer arkadaşlarını rahatsız ediyordu ama Mert söylemeden duramıyordu.

İki hafta önce sınıf panosunda asılı olan yazılar ve resimler yerlere atılmıştı. Sınıfa girdiğimde manzarayı görünce

biraz kızmış ve bunu kimin yaptığını sormuştum. Sınıftan ses çıkmamıştı. Tüm öğrenciler başlarını öne eğmiş, cevap vermeden beklemişlerdi.

“Bu sınıfta soruma cevap verecek sadece bir öğrenci var: O da Mert’tir,” demiştim.

Herkes Mert’e dönmüştü. Mert’in doğruyu söyleyeceğini bildiklerinden bazı öğrenciler ona “Hayır!” anlamında kaş göz işaretleri yapmışlardı. Mert dayanamamış, olanları bir bir anlatmıştı. Hava yağmurlu olduğu için teneffüste öğrencilerin bahçeye çıkamadıklarını, Yusuf, Ozan ve Ali’nin sınıf içerisinde koşturduklarını ve panoya çarptıklarını anlatmıştı. Mert bunları söylediği için diğer arkadaşları onunla üç gün konuşmamışlardı. Gerekçeleri ise Mert’in her zaman doğruyu söylemesiydi. Bu olayın ertesinde öğrencilerimle bir ders boyunca doğruluk hakkında konuşmuştum. Onlara, hangi şartlar altında olursa olsun insanların doğruluktan şaşmaması gerektiğini, yalanın hiçbir bahanesinin olamayacağını anlatmıştım. Dersim verimli geçmiş olmalıydı ki Yusuf, Ozan ve Ali; Mert’ten özür dilemişlerdi.

Mert’e söz verdim. “Mert, sen söyleyebilirsin.”

“Öyküleyici anlatım biçimi masal, hikâye, roman, fabl gibi türlerde kullanılır.”

“Başka?”